

Geen Vlaamse sociale zekerheid zonder betere economie en arbeidsmarkt

Marc De Vos

Directeur

Itinera Institute

Politiek Vlaanderen onderhandelt over onze nabije toekomst. Kris Peeters en co willen terecht "Actie in Vlaanderen". Het is opvallend hoeveel spontane consensus de werknota van de Vlaamse formateur onder de grote politieke families heeft losgeweekt, wat obligaat tromgeroffel daargelaten. Los van het politieke opportunisme van de dag, moeten we vaststellen hoe breed en vaag het centrum van de Vlaamse politiek wel geworden is dat zowel christendemocraten, Vlaamse regionalisten, liberalen en in mindere mate de socialisten elkaar bijna naadloos vinden.

Die vaststelling is des te opmerkelijk omdat de enorme economische en financiële crisis ons tot existentiële vragen en structurele hervormingen zou moeten dwingen. Van dat besef blijft de Vlaamse politieke klasse blijkbaar nog onvoldoende doordeesemd. Zo wordt een consensustekst mogelijk die tegelijkertijd gaat voor budgettaire discipline, investeringsbeleid en Vlaamse sociale zekerheid. In Vlaanderen, zo lijkt het wel, moeten er nog altijd geen fundamentele keuzes worden gemaakt.

Vlaanderen zit nog te veel in de virtuele realiteit van de eigen cocon die ons alleen maar ogenschijnlijk afzondert van de verbrokkelende muren van de Belgische welvaartsstaat. Nochtans was de desintegratie van ons sociaaleconomisch model wel degelijk aanwezig in de verkiezingsstrijd. De N-VA soleerde in Vlaanderen naar de overwinning met de pertinente slogan dat België "de hoogste belastingen, de hoogste staatsschuld en de laagste pensioenen" had. Alleen werd daaraan het voorstel van een Vlaamse sociale zekerheid gekoppeld, alsof die in een maagdelijke status en los van de

Geen Vlaamse sociale zekerheid zonder betere economie en arbeidsmarkt

verpletterende Belgische realiteit kan worden gezien. Niet dus.

Ik heb niets tegen aandacht voor ouderenzorg, hospitalisatie of kindergeld. Wel integendeel, het gaat hier om belangrijke sociale noden en beleidsvragen. Alleen moeten die in een totaalperspectief worden geplaatst. De Vlaamse belastingbetaler die aan Vlaamse zorg en aan Vlaamse hospitalisatieverzekering zal moeten bijdragen, is ook een Belgische onderdaan die de Belgische overheidsschuld, de Belgische pensioenen en de Belgische gezondheidszorg torst.

We moeten dus het hele plaatje bekijken. Dat leert ons dat de Belgische exporteconomie – Vlaanderen inclusief – systematisch marktaandeel verliest en dat België constant achteruitboert als investeringsland. Dat België vandaag al 30% van zijn jaarlijkse welvaartscreatie spendeert aan sociale bescherming, bijna een vijfde meer dan in 2000 en de top van Europa. Dat ook onze werkgelegenheid steeds meer met belastinggeld wordt gemaakt: een stijging van maar liefst 20% tussen 1997 en 2007, met Vlaanderen veruit als koploper. Dit zijn onrustwekkende cijfers, en dan hebben we nog niets gezegd over de kostprijs van de nieuwe staatsschuld door de crisis en de extra lasten van de aanstormende vergrijzing in pensioenen en gezondheidszorg.

De fundamentele sociaaleconomische uitdagingen worden niet opgelost met de vlucht vooruit en de waan dat Vlaanderen voor het eigen volk en met eigen penningen wel het gat in de sociale zekerheid zal dichtrijden.

Laten we dus wel wezen: als we de sociale zekerheid voor de Vlamingen duurzamer willen maken, dan moeten we in eerste instantie het economische draagvlak verbreden. Dat vergt een kentering in innovatie, ondernemerschap, fiscaliteit en competitiviteit. Dat vergt een andere sociale zekerheid, die efficiënter werkt en de solidariteit gericht en effectiever maakt. Dat vergt een andere arbeidsmarkt, met meer werk, meer werkers en minder uitkeringstrekkers. Daar liggen de fundamentele uitdagingen, die niet worden opgelost met de vlucht vooruit en de waan dat Vlaanderen voor het eigen volk en met eigen penningen wel het gat in de sociale zekerheid zal dichtrijden.

We moeten ons dus grondig bezinnen eer we beginnen met Vlaamse sociale zekerheid. We gaan de Belgische ziekte echt niet oplossen door meer van hetzelfde in Vlaanderen. Laat Vlaanderen dus het laboratorium zijn voor een andere en betere sociale zekerheid, die model kan staan voor de uiteindelijk onvermijdelijke hervorming op federaal vlak. Maar laten we vooral beseffen dat groei en werk cruciaal zijn en dat we op dat vlak heus niet de limieten van staatsstructuur moeten aftasten om beter te doen.

Vlaanderen kan ambitieuzer zijn in arbeidsmarktbeleid. De formatienota wil vooral het verlies van bestaande jobs inperken. Dat is misschien leuk voor de

Geen Vlaamse sociale zekerheid zonder betere economie en arbeidsmarkt

gelukkigen die een job hebben, maar wel sneu voor jongeren die nieuw instromen en anderen die hun baan verliezen.

We moeten mobiliseren voor nieuwe jobs, voor begeleide activiteit en voor betere mobiliteit, want er zijn nog altijd duizenden vacatures. Dit is ook het moment om de pest van het brugpensioen te bestrijden bij herstructurerings. De Vlaamse arbeidsmarkt kan beter ondanks de crisis. En zonder betere arbeidsmarkt is elke Vlaamse sociale zekerheid per definitie onzeker

Marc De Vos
Directeur van het Itinera Institute
Docent UGent

Verschenen als opiniestuk in De Standaard van 19-06-2009

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org